

“Müstəqil Azərbaycan dövləti bizim ən böyük sərvətimizdir!”

Əliqismət Bədəlov

Əgər Azərbaycan xalqı 1993-cü ildə müdriklik göstərməsəydi, Heydər Əliyevi hakimiyyətə dəvət etməsəydi, bizim taleyimizin necə olacağını bilmək olmazdı. Ona görə bütün bunları görərək, biz bugünkü sürətli inkişafı daha da yüksək qiymətləndirməliyik və bu inkişafı dayanıqlı etməliyik.

İlham Əliyev
Azərbaycan Respublikasının Prezidenti

Prezident İlham Əliyevin rəsmi “facebook” səhifəsində 15 İyun – Milli Qurtuluş Günü münasibətilə paylaşım edilib. Paylaşımında ulu öndər Heydər Əliyevin bu sözləri sitat gətirilib: “Müstəqil Azərbaycan dövləti bizim ən böyük sərvətimizdir!”. Müstəqilliyi qoruyub saxlamaq onu qazanmaqdan çətindir. Azərbaycan dövlət müstəqilliyini bərpa etdikdən sonra baş verən proseslər, qarşılaşdığımız çətin, gərgin hadisələr, iki dəfə dövlət çevrilişinə cəhd və bunların qarşısının müdrikcəsinə alınması da bunu təsdiqləyir...

Azərbaycan bir əsrdə iki dəfə dövlət müstəqilliyini elan etmiş nadir ölkələrdəndir. 1918-ci ildə Şərqdə ilk demokratik respublika kimi adını tarixə yazan Azərbaycan Xalq Cümhuriyyəti ölkəmizin çoxəsrlik sosial-iqtisadi, ictimai-siyasi və mədəni inkişafının, xalqımızın milli oyanışı və dirçəlişi proseslərinin məntiqi nəticəsi və tarixi zərurət kimi yaranmışdı. AXC cəmi 23 ay yaşasa da, minillik tariximizdə baş verən ən əlamətdar və önəmli hadisələrdən biri kimi xalqımızın siyasi şüur səviyyəsinin yetkinliyindən xəbər verirdi. Yenidən müstəqilliyini bərpa edən indiki Azərbaycan haqlı olaraq, Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinin varisi hesab edilir.

Müstəqillik və azadlıq qurbanlar bahasına, çətinliklə əldə olunur. 1991-ci ildə mərd oğul və qızlarımızın qanı bahasına dövlət müstəqillimizin bərpa edilməsi xalqımızın ötən əsrin əvvəllərində yaşadığı şərəfli tarixin şüurlarda yaratdığı milli oyanışın, azadlıq eşqinin bəhrəsi idi. Azərbaycan müstəqil, demokratik və dünyəvi bir dövlət kimi yenidən mövcudluğunu bəyan etdi. Ancaq ilk illərdə dövlətə rəhbərlik edənlər yalnız özlərini və ətrafını düşünürdü. Müstəqilliyimizin ilk illərində xalqımız, sözün həqiqi mənasında, ağır, məşəqqətli günlər yaşadı. Həmin vaxt ölkədə yaranmış hakimiyyətsizlikdən istifadə edən Ermənistanın Azərbaycana torpaq iddiası ilə başlayan münaqişəsi vəziyyəti son dərəcə ağırlaşdırdı. Ermənistandakı dedə-baba torpaqlarından silah gücünə qovulan soydaşlarımız Azərbaycana pənah gətirirdi. Dağlıq Qarabağ, həmçinin ətrafındakı rayonlar erməni qəsbkarları tərəfindən işğal olunurdu. Təəssüf ki, müstəqilliyimizin ilk illərində hakimiyyəti ələ keçirən vəzifə hərislərinin dövlət idarəçiliyindəki naşılığ, bəzilərinin hələ də köhnə sovet rejimindən ayrıla bilməməsi, kimlərsə sifarişini yerinə yetirməsi və ya xalqın taleyüklü məsələlərini öz maddi maraqlarına qurban verməsi yenidən qazanılmış müstəqilliyimizi addım-addım uçuruma yaxınlaşdırırdı. AXC-Müsavat cütlüyünün ölkəyə rəhbərlik etdiyi müddətdə isə vəziyyət daha da ağırlaşdı.

Prezident İlham Əliyev həmin illərdə respublikamızda baş verən hadisələrə münasibət bildirərkən demişdir: “Azərbaycanda vəziyyət getdikcə gərginləşirdi, torpaqlarımız erməni işğalı altına düşürdü. Ovaxtkı AXC-Müsavat hakimiyyəti xalqın ümidlərini doğrulda bilmədi, öz yarıtmaz, xəyanətkar siyasəti ilə Azərbaycan xalqına, Azərbaycan dövlətçiliyinə böyük zərbələr vurdu və demək olar ki, ölkəni idarəolunmaz vəziyyətə gətirdi. Xaos, anarxiya, talançılıq, özbaşnalıq, siyasi, iqtisadi, hərbi böhran hökm sürürdü, torpaqlarımız işğal altına düşürdü”.

Dövlət başçımızın qeyd etdiyi kimi, Azərbaycanın o vaxtkı iqtidarı öz laxlayan hakimiyyətini qorumaq üçün cinayətlərə, vətəndaş müharibəsinə əl atmışdır. Həmin dövrdə baş verənləri soydaşlarımız heç vaxt unutmaz. Azərbaycanda siyasi sistem yox idi, siyasi münasibətlər, ümumiyyətlə, mövcud deyildi. Başları var-dövlət toplamağa qarışmış iqtidar nümayəndələri hakimiyyəti saxlamaq üçün minbir oyundan çıxırdılar. Dövlətçiliyimiz məhv olmaq təhlükəsi ilə üzləşdiyi bir zamanda respublikamızın o zamankı rəhbərləri vacib, taleyüklü vəzifələrin öhdəsindən gələ bilmirdilər. Ölkədə yaranmış anarxiyadan istifadə edənlər birincilik davasına çıxmışdılar. Məhz buna görə də torpaqlarımızın xeyli hissəsi itirildi, kaos, anarxiya baş alıb gedirdi, vətəndaş müharibəsi təhlükəsi yarandı, qardaş qırğını başlandı, qanunçuluğun əsasları ciddi şəkildə zəiflədi, cinayətkarlıq halları görünməmiş həddə çatdı, dövlətçiliyimiz və müstəqilliyimiz təhlükə qarşısında qaldı.

AXC-Müsavat iqtidarının yarıtmaz kadr siyasəti özünü bütün sahələrdə büruzə verirdi. Vəzifəyə təyin olunanlar istedadına, qabiliyyətinə görə deyil, yalnız Xalq Cəbhəsinin üzvü olduğuna görə təyin edilirdi. Hətta bu iqtidar həmişə çətin vaxtlarda xalqına, Vətəninə arxa-dayaq olan, ömrünü Azərbaycanın tərəqqisinə həsr etmiş ulu öndər Heydər Əliyevin də ölkəyə – öz Vətəninə gəlməsinə mane olurdu. Prezident İlham Əliyev həmin hadisəni belə xarakterizə etmişdir: “Heydər Əliyev doğma Vətənə üz tutur və Bakıya gəlir. Əfsuslar olsun ki, Bakıda da ona yaşamağa imkan vermədilər və Naxçıvana – doğulduğu yerə gedib orada yaşamağa məcbur olur və Azərbaycan xalqı onun ətrafında birləşməyə başlayır. Azərbaycan xalqı açıq-aydın görürdü ki,

bu ağır vəziyyətdən xalqı ancaq Heydər Əliyev çıxara bilər, xalqı ancaq o xilas edə bilər. Naxçıvanlılar onun ətrafında sıx birləşərək Heydər Əliyevi Ali Məclisin Sədri vəzifəsinə seçdilər və o, Naxçıvanı işğaldan qorudu. Çünki o vaxt Ermənistan Naxçıvanı da işğal etmək istəyirdi. Ancaq Heydər Əliyev buna imkan vermədi. Orada böyük səfərbərlik işləri görülmüşdür, özünümüdafiə dəstələri yaradılmışdır və Naxçıvanın işğalına imkan verilməmişdir. Naxçıvanlılar da Heydər Əliyevi qorudular. Çünki o vaxt – 1992-ci ildə hakimiyyəti qanunsuz, dövlət çevrilişi nəticəsində zəbt etmiş AXC-Müsavat hakimiyyəti Heydər Əliyevə qarşı işlərə başlamışdı və Naxçıvanda da çevriliş etmək fikirləri var idi. Hətta, o vaxt Daxili İşlər Nazirliyinin daxili qoşunlarının bir dəstəsini Naxçıvana desant göndərmək istəmiş, naxçıvanlıları, Heydər Əliyevi hədələmişdilər, ancaq sonra bu çirkin əməllərdən əl çəkməli oldular. Çünki gördülər ki, onları çox ciddi müqavimət gözləyir və bu, avantüra onlara çox baha başa gələ bilər və yenə də, – sonra da bunu dəfələrlə göstərəcəklər, – qorxaqlıq göstərərək öz çirkin niyyətlərindən əl çəkməli oldular”.

Göründüyü kimi, müstəqilliyə gedən yol məhz Naxçıvandan başladı. Çünki Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinin üçrəngli bayrağını dövlət bayrağı kimi məhz Heydər Əliyev Naxçıvan parlamentində qaldırdı və təsis etdi. Azərbaycan Milli Məclisi, – o vaxt Ali Sovet adlandırılırdı, – qarşısında vəsatət qaldırılmışdı ki, bu bayraq dövlət bayrağı kimi qəbul edilsin.

Azərbaycanın daxilində gedən proseslər ölkəmizi çökdürür, müstəqilliyimizi sürətlə məhvə doğru aparırdı. İqtisadi böhran getdikcə dərinləşirdi, sənaye, demək olar ki, iflic vəziyyətə düşmüşdü. O vaxtkı hakimiyyət ancaq öz maraqlarını təmin etmək üçün çalışırdı. Korrupsiya, rüşvətxorluq son həddə çatmışdı. Qanunsuz silahlı birləşmələr meydan oxuyurdu, Bakının küçələrində əlisilahlı adamlar dəstə-dəstə gəzir, insanları xof, qorxu içərisində saxlayır, talançılıq edirdilər. AXC-Müsavat qruplaşması Azərbaycanda öz hakimiyyətini saxlamaq üçün vətəndaş müharibəsinə başlamışdı.

O vaxtkı iqtidarın yarıtmaq kədr siyasəti artıq öz acı nəticəsini göstərirdi. Heç bir hərbi təhsili və təcrübəsi olmayan, AXC-Müsavat iqtidarının Milli Qəhrəman səviyyəsinə qaldırdığı Surət Hüseynovun korpus komandiri təyin olunması buna parlaq misaldır. Gəncədə 709 sayılı hərbi hissəni öz tabeliyində saxlayan S.Hüseynovun hakimiyyətə itatətsizliyi vəziyyəti ağırlaşdırdı. Artıq o, iqtidar qarşısında qəti şərt qoymuşdu: “Prezident, Baş nazir və Ali Sovetin Sədri istefa verməlidir”. Ölkəyə rəhbərlik edənlərin ən ciddi səhvlərindən biri S.Hüseynovu silah gücünə susdurmaq cəhdi oldu. Nəticə isə həmişə bəllidir: Gəncədə qardaş qanı axıldı və bunun nəticəsində daha da böyük itkilərlə üzləşdik. Hər iki tərəfdən insan tələfatı oldu.

Xalqın yeganə ümid yeri ulu öndər Heydər Əliyev idi. Ziyalılar, tanınmış elm, mədəniyyət, incəsənət xadimləri axın-axın Naxçıvana gedir, Heydər Əliyevdən Bakıya dönüb ölkəyə rəhbərlik etməsini təkidlə xahiş edirdilər. Vəziyyətin son dərəcə gərginləşdiyi bir vaxtda respublika rəhbərliyi böhrandan çıxış yolu axtarmaq üçün Naxçıvan Muxtar Respublikası Ali Məclisinin Sədri Heydər Əliyevə müraciət etdi. Xalqın təkidli tələbi, iqtidarın, şəxsən Prezident Əbülfəz Elçibəyin dəvəti ilə ulu öndər Heydər Əliyev Bakıya gəldi.

Gəncədəki silahlı qarşıdurmanı yatırtmaq üçün həyata keçirilən uğursuz əməliyyata görə məsuliyyət daşıyan AXC-Müsavat iqtidarının ikinci şəxsi, parlamentin sədri İsa Qəmbər istefa verdi. Prezident Əbülfəz Elçibəy və digər hakimiyyət mənsuqları parlamentin sədri postunu Naxçıvan Muxtar Respublikası Ali Məclisinin Sədri Heydər Əliyevə təklif etsələr də, ulu öndər mövcud vəziyyəti bilavasitə öyrənmək üçün Gəncəyə gedəcəyini və yalnız bundan sonra təklifə cavab verəcəyini bildirdi. Heydər Əliyev bir qrup jurnalistin müşayiəti ilə həmin gün Gəncəyə yola düşdü, baş verənlərlə yerində tanış oldu, ölkəni böhranlı vəziyyətdən çıxarmaq, Azərbaycanın müstəqilliyinin qorunması istiqamətində əməli addımlar atdı.

Milli Məclisin 15 iyun 1993-cü tarixli iclasında təşkilati məsələyə baxıldı. İclasda iştirak edən Prezident Əbülfəz Elçibəyin təklifi ilə deputat, Naxçıvan Ali Məclisinin Sədri Heydər Əliyev parlamentin sədri seçildi. Həmin əlamətdar gün Azərbaycan tarixinə Milli Qurtuluş Günü kimi daxil oldu.

Ulu öndər Heydər Əliyev 1993-cü ilin 15 iyununda Milli Məclisin tarixi iclasında ölkə parlamentinin başçısı seçilərkən demişdir: “Azərbaycan Respublikasının bugünkü ağır, mürəkkəb və gərgin vəziyyətini tam məsuliyyətlə dərk edirəm... Azərbaycan xalqının tarixi nailiyyəti olan Azərbaycan Respublikasının dövlət müstəqilliyini qorumağı, möhkəmləndirməyi, inkişaf etdirməyi özüm üçün ən əsas vəzifələrdən biri hesab edirəm. Heç kəsin şübhəsi olmasın ki, ömrümün bundan sonrakı hissəsini harada olursa - olsun, yalnız və yalnız Azərbaycan Respublikasının müstəqil dövlət kimi inkişaf etməsinə həsr edəcəyəm. Azərbaycan Respublikası bundan sonra da onun başına nə gəlsə-gəlsin, müstəqilliyini itirməyəcək, yenidən heç bir dövlətin tərkibinə daxil olmayacaq, heç bir dövlətin əsarəti altına düşməyəcəkdir”.

27 il əvvəl verilmiş qətiyyətli vədlər bu gün də özünü gündəlik həyatımızda büruzə verir. Ulu öndərin ölkə rəhbərliyinə qayıdırdıqdan sonra Azərbaycan yeni mərhələyə qədəm qoydu. Ölkəmiz 1993-cü ilin ikinci yarısından başlayaraq, ancaq inkişaf və tərəqqi yolu ilə gedir. Baxmayaraq ki, 1994-cü və 1995-ci illərdə iki dəfə dövlət çevrilişinə cəhd göstərildi, ancaq ulu öndər Heydər Əliyevin müdrikliyi, nüfuzu, cəsarəti, qətiyyəti və uğurlu siyasəti cinayətkar ünsürlərin hakimiyyəti qanunsuz zəbt etməsinin qarşısını aldı.

Bu gün Azərbaycanın dünya birliyinin layiqli üzvü olmasının əsası 27 il əvvəl qoyulub. Ulu öndərin siyasi kursunu layiqincə davam etdirən Prezident İlham Əliyev ölkəmizin sürətli inkişafı, dünya birliyində mövqeyinin daha da möhkəmləndirilməsi, həmçinin əhalinin həyat səviyyəsinin yaxşılaşdırılması üçün bütün

imkanlardan istifadə edir. Biz bunu gündəlik həyatımızda hiss edirik və görürük. Azərbaycanın bundan sonra da sürətli inkişaf yolunda davam edəcəyinə, bu yolda qarşıya çıxan maneələrin aradan qaldırılacağına heç bir şübhə ola bilməz. Prezident İlham Əliyevin dediyi kimi, biz Azərbaycanın dövlət maraqlarının keşiyində nəyin bahasına olursa-olsun durmuşuq. Bu yolda təzyiqlər də, yalanlar da, böhtanlar da, iftiralar da olub. Bunların heç biri bizi öz yolumuzdan döndərə bilməyib. Ona görə ki, biz düzgün yoldayıq. Çünki bilirik ki, bizim siyasətimiz xalqın maraqlarına cavab verir. Əldə etdiyimiz nəticələr, nailiyyətlər, gözəlləşən şəhərlər bütün bədxahlara, bizə zərbə vurmaq istəyənlərə, paxıllıq edənlərə ən gözəl cavabdır.